

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 29. Celebritas & maiestas Aedis Lauretauæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

*Celebritas & maiestas Aedis Lauretanae.**Cap. XXVIII.*

C Aeterum operæ pretium me facturum arbitror, si Lauretanam historiam breuis commemoratio de incredibilis Aedis Lauretanæ celebritate, maiestateque concludat. Nullum omnino tempus anni, nullus mensis, dies nullus abit, quin sanctissima Virginis cella à plurimis aduenis celebretur. Nec Picentium, Italorumque propria hæc laus pietatis, sed communis transalpinis, transmarinisque, maxime vero Illyricis, Francis, Belgisq. Nec desiderantur Hispani, Lusitani, Poloni, atque Germani. Duo tamen sunt anni tempora populorum, gentiumque omnium frequentia, ac celebritate præcipua, Ver, & Autumnus, quorum alteri dies concepto inibi Deo sacer, alteri natalis Deip. Virginis initium celebritatis facit. Vtraque autem celebritas trimestris est, quo tēporis spatio maximis populorū concursibus Aedes Lauretana celebratur pene quotidie; Namque agri Piceni nulla vrbs, oppidum pagus, vicus est, quin quotannis cateruatim, populatimque Lauretanam Virginem interuisat. Quorum exemplum finitimos circa populos Samnitium, Vmbriæ, Flaminia, Aemilia, cæteraque Italia ad similem pietatis laudem inuitat. Veniendi ferme ratio talis. Præeunt sodalitates suis quæque insignibus, vexillisque distinctæ. Plerique enim præter Christi Crucifixi effigiē, Deiparæ aliorumque Diuorum imagines pulcherrime pictas præferūt. Agmina claudunt sodalitatū moderatores, sacerdotesque cum sua cuiusque agminis symphonia. Sequuntur dona, argenteæ coronæ, calices, cerei nummis obstiti, præciosæ vestes, vrbium, oppidorumue argentea simulacra, votiuæ tabellæ, diuinorum beneficiorum B. Maria deprecante partorum indices. Interponuntur sæpe Angelorum, sæpe sacro-

pe sacrorum vatum, Sibyllarumque de B. Virgine vaticinantium, aliæque personæ habitu vestis insignes. Sæpe etiam excipit incondita, & promiscua cuiusque populi turba. In itinere carmina Deo, Dei parenti, Diuisque per interualla inuicem canunt. Obuias vrbes cum transeunt, eas ad Lauretanæ Virginis religionem, cultumque exemplis pietatis accendunt. Simul ac vero Aedes Lauretana in conspectum se dedit (ea quia in edito colle sita est procul conspicitur) extemplo vniuersi prosternunt corpora: & obortis præ gaudio lacrymis, Deiparam consalutant. Inde in ordines abeunt, instructisque agminibus procedentes canunt litanias, hymnosque. Nec desunt, qui exuti propere vestibus, paratos ad id faccos induant, comitesque subsequantur nuda sibi terga cædentes. Ad Laureti portam peregrinis sodalitatibus Lauretani sacerdotes linteati procedunt obuiam: easque in templum deducunt cum egregia symphonia, festoque campanarum, ac tubarum sono. Vbi ad Aedis vestibulum ventum est, aduenæ denuo prostratis corporibus, impense salutant Virginem, tanto utique animi ardore, sensuque; vt ceteri qui adsunt, illorum vocibus emolliti collacrymare cogantur. Posteaquam ad collucentem facibus, lychnisq. Deiparæ cellam peruentum est, Diuæque effigiem intueri, contemplarique coeperunt; incredibile dictum est, quæ voces, qui gemitus, quæ lacrymæ, quæ suspiria passim exaudiantur. Deum præsentem adesse facile sentias. Pleriq. porro diuino simul horrore, gaudioque perfusi, adeo sacris illis parietibus adhærescunt, vt inde auelli, abstrahique vix queant. Dumque aram Apostolorum, sacrum armariolum, obstructam ianuam, ipsumque caminum venerabundi contemplantur: dum meditantium animis B. Virgo in ijs locis aliquid agēs occurrit, nullum intuendi finē, nullum osculandi modum facerent, nisi plurimorum item petentium, ardor obstaret. Finitimorum populorum hæc ferme ratio est. At exterarum gentium peregrini, alij

aut

pedibus, equis alij aut vehiculis gregatim confluunt, plerique peregrinorum habitu, ac notis insignes. Verum in dispari habitu aduenarum eminet Aedis Lauretanæ cultus idem. Omnium fere hoc commune est, vt delictis expiati cœlesti mensa reficiantur: plerique autem B. Virginis aram iactata pecunia, & preciosis cumulent donis. Quamquã dona insigniora sacelli custodibus tradi solent, vt in codicem referantur, quo eorum, & simul donantium exstet memoria ad posteros. Aram Apostolorum, & scilicet Deiparæ effigiem, pro varietate temporum, magnifica semper adornat vestis, incredibilisque cultus gemmarum, aliorumque donorum. Sacellum ipsum candidis semper cereis, lychnisque argenteis plurimis collucet: assiduis prope symphonicorum, musicorumque organorum personat cantibus: & quod caput est præsentis Dei numine semper affluit, quod in intrantes redundat aduenas: sic prorsus, vt pios insolito quodam gaudio, improbos horrore perfundat, ægris remedio, mœstis solatio, torpentibus incitamento, præsidio periclitantibus, perditis sit salutis. Porro præcipua Lauretani sacelli frequentia est circa ferias Paschatis, Pentecostes, & Natalem Virginis diem. Nam præter alios innumerabiles, qui pedibus, equis, quadrigis sub Pascha Lauretum petunt, plurimi ex Longobardiæ, Venetiæ, Dalmatiæque oppidis gregatim nauigijs Anconã delati, ad Lauretanam Aedẽ ferme pedibus pergunt. Hi fere postridie Paschatis, quod die in Sacro euangeliũ de peregrinis Emmauntẽ petentibus recitatur, peregrinorum habitum sumunt: & post faustam Antistitum suorum precationem, cum sacerdotibus innocentia custodibus pariter se dant in viam. Quorum quidem tanta est multitudo, vt duodena millia facile excedant. Inde excipiunt finitimorum pagorum, oppidorum, vrbiumque concursus incredibiles, ac subinde agmina plurima, ac maxima fœnifecarum, messorumque. Cæterum natalis dies B. Mariæ longe maxima aduenarum

M m frequentia

frequentia est insignis, toto pene Piceno (vt de cæteris regionibus taceam) Lauretum conflente. Satis constat illo biduo supra CC. hominum millia Lauretanâ Aedem nuper accessisse. Itaque necessitas Custodes sacrosancti sacelli cogit, interiori eius parti cancellos per id tempus extrinsecus circumdare; vt in expedito sit, admittere, quos velint, aut excludere, turbasque vitare. Omnibus porro anni temporibus militum cohortes, ac turmæ equitum proficiscentes ad bellum diuertere solent Lauretum, vbi rite expiati, ludicris certaminibus militari more celebrant Virginem. Atque hæc iucredibilis aduenarum frequentia vias Lauretum ferentes frequentissimas diuersarijs fecit. Itaque hospitiorum opportunitas, commoditasque viarum pedestrem quoque peregrinationem, quamuis delicatis, ac debilibus, haud sane difficilem præbent. Ad hæc itinerum celebritas tanta est, vt per ea tempora passim occurrant varijs peregrinorum greges, ingens vel incitamentum pietatis, vel leuamentum laboris. Ergo ipse M. Antonius Columna (vt de alijs taceam) vir & opibus, & bellicis rebus inclytus votiuam peregrinationem Lauretanam exsequi sustinuit pedibus. Omnino vt Lauretum tandem ad conspectum Deiparæ ventum est, superfundente se pijs mentibus Deo, tantam omnes hauriunt cœlestis lætitiæ voluptatem; vt maximum quamuis laboriosæ peregrinationis fructum se cepisse fateantur. Hic ego quid memorem quam multi faciant B. Virgini vota? quam multi reddant? quot è flagitiorum emergant cœno? quot in explicabilibus incestarum illecebrarum vinculis animuum exsoluant? quot veteres inimicitias, & inueterata odia deponant? quot homines desperatæ salutis, *qui fœdus pepigerat cū inferno*, ex inferiorū faucibus erepti reuiuiscant? Nā quanto corporibus animi præstât, tanto plura, ac maiora in animis, quã in corporibus hominum curandis existunt Virginis Lauretanæ miracula. Vt hæc & alia, quæ attigimus, explicare velle oratione, hominis sit diuina

nam

nam potentiam (quæ Laureti, vel maxime se ostendit)
humana imbecillitate metientis. Itaque satius duco suc-
cumbere oneri, quam enarranda suscipere ea, quæ utique
pertractando detererem. Hoc vnum liquido affirma-
re possum, Lauretanam celebritatem, maiestatemque
tantam esse, quantam qui oculis non subiecerint,
haud quaquam concipere animis possint; ut si dein-
de cum narratis audita conferas, famam re
ipsa longe minorem inuenias. Adeo
vna in terris Lauretana res non fi-
dem solum, sed famam quo-
que ipsam, quæ cun-
cta in maius cele-
brare solet,
incre-
dibili maiestate,
ac fastigio
vincit.

F I N I S .

Mm 2

INDEX